

Δέκα θραύσματα του Παρθενώνα επέστρεψαν στο Μουσείο της Ακρόπολης

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Παρουσία του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, το Μουσείο Ακρόπολης υποδέχτηκε δέκα θραύσματα του γλυπτού διακόσμου του Παρθενώνα, τα οποία παραχώρησε το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (ΕΑΜ). Πρόκειται για θραύσματα, με μέγιστο ύψος 32 εκατοστά, τα οποία φυλάσσονταν στις αποθήκες του ΕΑΜ, όπου τα εντόπισε, τα ταύτισε και τα δημοσίευσε ο αείμνηστος αρχαιολόγος Γιώργος Δεσπίνης, κορυφαίος ερευνητής της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής.

«Σήμερα είμαστε παρόντες σε μία πολύ σημαντική στιγμή για την Ελλάδα, για την

Ακρόπολη, για το Μουσείο της Ακρόπολης, για τον παγκόσμιο πολιτισμό. Όχι μόνο γιατί δέκα θραύσματα των γλυπτών του Παρθενώνα ξαναγυρίζουν στον φυσικό τους χώρο, αλλά και γιατί αυτό το ταξίδι της επιστροφής εκπέμπει από μόνο του ένα ηχηρό μήνυμα επανένωσης όλων των τμημάτων αυτού του μοναδικού μνημείου της ανθρωπότητας», υπογράμμισε ο Πρωθυπουργός.

«Τα πολύτιμα αυτά θραύσματα φυλάσσονταν για δεκαετίες στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Τώρα, όμως, επανατοποθετούνται εκεί που τα όρισαν οι δημιουργοί τους και η ιστορία. Και αυτό είναι μία ακόμα απόδειξη πως η επανένωση των Γλυπτών της Ακρόπολης, του Παρθενώνα δεν αποτελεί θέμα απόστασης, γιατί είτε αυτά βρίσκονται εδώ στην Αθήνα είτε οπουδήποτε στον κόσμο, προορισμός τους είναι μόνο ο Ιερός Βράχος και το σπουδαίο αυτό μουσείο.

Αυτό δηλώνει άλλωστε και η προοπτική των δέκα τμημάτων, καθώς από σήμερα μαζί με τους υπόλοιπους θησαυρούς του μνημείου θα γίνουν αντικείμενα όχι μόνο του παγκόσμιου θαυμασμού, αλλά και της διεθνούς έρευνας. Με άλλα λόγια επιστρέφουν στη μήτρα τους ακριβώς για να απευθυνθούν σε όλους και παντού. Όμως όπως τους πρέπει: με τη δύναμη της ενότητάς τους και όχι με τη μερικότητα του κατακερματισμού τους.

Η σημερινή εξέλιξη τιμά νομίζω και τη μνήμη του κορυφαίου αρχαιολόγου, του Γιώργου Δεσπίνη, ο οποίος πρώτος ανέδειξε την προέλευση των συγκεκριμένων θραυσμάτων. Ενώ, ταυτόχρονα, είναι ένα πρώτο αλλά πολύ σημαντικό βήμα στην προσπάθεια να συγκεντρωθούν εδώ, στο Μουσείο της Ακρόπολης, όλα τα μικρότερα και μεγαλύτερα μέρη του διακόσμου του Παρθενώνα που βρίσκονται σήμερα διάσπαρτα σε διάφορα μουσεία ανά τον κόσμο. Αποστολή των μουσείων άλλωστε είναι να αναδεικνύουν με τον ιδανικότερο τρόπο την ιστορία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Συνεπώς, οφείλουν να συνεργάζονται και όχι να ανταγωνίζονται για ένα παγκόσμιο αγαθό το οποίο, τελικά, δεν τους ανήκει. Και από αυτήν την άποψη το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο δείχνει ένα δρόμο ευθύνης και επιστημονικής συνέπειας. Αυτό το δρόμο ακολουθεί και συνολικά η ελληνική πολιτεία, αναβαθμίζοντας σε ανώτατο κυβερνητικό επίπεδο την επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα από το Βρετανικό Μουσείο».

Η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη τόνισε για τα Γλυπτά του Παρθενώνα ότι «Η ενότητα αυτή έχει συγκεκριμένο ιδεολογικό και νοηματικό υπόβαθρο, ενώ εκπέμπει συγκεκριμένα μηνύματα και συμβολισμούς. Απέκτησε διεθνείς διαστάσεις. Αναδείχθηκε ως καθολικό, επιτακτικό και πάντα επίκαιρο αίτημα της απανταχού κοινωνίας των πολιτών. Σε συμβολικό επίπεδο, το ελληνικό αίτημα έχει καταστεί συνώνυμο της διεθνούς απαίτησης για καθολικό σεβασμό και προάσπιση της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας.

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, κ. Πρωθυπουργέ, η πρόσφατη παρέμβαση σας στον Βρετανό ομόλογό σας για την ανάγκη επανένωσης των Γλυπτών του Παρθενώνα, έχει τεράστια σημασία.

Όμως, πέραν του Βρετανικού Μουσείου, μικρότερα ή μεγαλύτερα τμήματα και θραύσματα του γλυπτού διακόσμου του Παρθενώνα βρίσκονται διάσπαρτα σε διάφορα ευρωπαϊκά Μουσεία. Μέχρι σήμερα 10 τέτοια αποτμήματα φυλάσσονταν στις αποθήκες του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Ορισμένα ανήκουν στις μορφές των αετωμάτων, άλλα στις μετόπες και άλλα στην ζωφόρο. Δύο από αυτά, ένα τμήμα κεφαλής νεανικής ανδρικής μορφής και ένα θραύσμα ανδρικής κεφαλής βρήκαν την ακριβή τους θέση στη ζωφόρο. Από τα υπόλοιπα ξεχωρίζουν ο

βραχίονας, μάλλον του Ποσειδώνα από το δυτικό αέτωμα και το κάτω άκρο του ποδιού της Αθηνάς, μάλλον από το ανατολικό αέτωμα.

Η απόφασή μου για την απόδοση της ανδρικής κεφαλής από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο στο Μουσείο της Ακρόπολης είχε ανακοινωθεί τον Ιούνιο του 2020. Σήμερα, με δεδηλωμένη την πολιτική βούληση, με τις συντονισμένες ενέργειες του Γενικού Διευθυντή του Μουσείου Ακροπόλεως και της Διευθύντριας του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, και με την σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, και τα δέκα θραύσματα επιστρέφουν εδώ που ανήκουν.

Η κίνηση αυτή δεν είναι απλώς συμβολική. Είναι απολύτως ουσιαστική. Αυτά τα αποτμήματα, αριστουργήματα γλυπτικής τέχνης, ήταν σημαντικά για τις Συλλογές του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Όμως, εδώ, στο Μουσείο Ακροπόλεως, αποκτούν εντελώς διαφορετική σημασία, αποκτούν άλλο εννοιολογικό περιεχόμενο, όταν βρίσκουν την αρχική τους θέση στη ζωφόρο ή όταν συνεκτίθενται με τα συμπραζόμενά τους.

Παράλληλα, όμως με την απόφασή μας αυτή εγκαινιάζουμε και την έκφραση μιας διαφορετικής πολιτικής και νοοτροπίας. Μια νοοτροπία συνεργασίας ανάμεσα στα δημόσια μουσεία, μια νοοτροπία μη κτητικότητας, μη ιδιοκτησιακής σχέσης για ευρήματα και εκθέματα, τα οποία μπορούν σε ένα άλλο μουσείο, από αυτό στις αποθήκες του οποίου φυλάσσονται σήμερα, να έχουν μεγαλύτερη αξία από άποψη

ιστορίας, αρχαιολογίας, αλλά και τέχνης. Η σημασία της πολιτικής αυτής γίνεται εύκολα αντιληπτή, αν σκεφθούμε την αντιπροσωπευτικότητα των εκθεμάτων στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο».

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσείου Ακρόπολης Δημήτρης Παντερμαλής τόνισε ότι η σημερινή ημέρα είναι σημαντική για το Μουσείο. «Δεν νομίζω ότι υπάρχει παγκοσμίως άλλο μνημείο που να είναι έτσι διαμελισμένο και να καταβάλλονται προσπάθειες χρόνια τώρα να επανασυνδεθούν τα κομμάτια. Η επανασύνδεση είναι μια ειδική διαδικασία και γι' αυτό ξεκινήσαμε αρκετά νωρίς», ανέφερε, για να προσθέσει: «Αυτό το μνημείο δέχεται σήμερα μερικά από τα σπαράγματα του και όλοι ελπίζουμε ότι αυτή η πράξη είναι μία νέα αρχή στο ζήτημα της αποκατάστασης των γλυπτών του Παρθενώνα» σημείωσε ο κ. Παντερμαλής.

«Έρχονται σήμερα στο Μουσείο της Ακρόπολης, πρώτα αυτά, από την ίδια μας τη χώρα, για να αποτελέσουν παράδειγμα συνάρθρωσης και άλλων θραυσμάτων και λίθων που έχουν κατά καιρούς διασπαρεί στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες» υπογράμμισε ο Γενικός Διευθυντής του Μουσείου Ακρόπολης Νίκος Σταμπολίδης. «Αν, όπως λέγεται, η αρχή είναι το ήμισυ του παντός, η πράξη που συντελείται σήμερα εδώ ήρθε να αποτελέσει τον πρόδρομο για την επανένωση και των μεγάλων Παρθενώνιων τμημάτων που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο, μία επανένωση που περιμένει το ίδιο το σώμα του μνημείου, έτσι όπως αποτυπώνεται, τόσο στην πλειονότητα της βούλησης του Βρετανικού λαού αλλά και στην παγκόσμια βούληση, όπως αυτή εκφράστηκε από την απόφαση της UNESCO, στις 29 Σεπτεμβρίου» πρόσθεσε ο κ. Σταμπολίδης.

Τα θραύσματα προέρχονται από τη ζωφόρο, τις μετόπες και τα αετώματα του Παρθενώνα. Δύο θραύσματα κεφαλών βρήκαν ήδη τη θέση τους στη ζωφόρο. Το ένα από αυτά, το επάνω μέρος μιας νεανικής κεφαλής, συνδέεται με τη μορφή του δεύτερου από τα αριστερά επόπτη της πομπής των Παναθηναίων, που εικονίζεται στον λίθο VII της ανατολικής ζωφόρου. Αποτελεί το μοναδικό αυθεντικό θραύσμα του λίθου στο Μουσείο Ακρόπολης καθώς ο υπόλοιπος βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου. Η δεύτερη κεφαλή αποδίδεται στον πρώτο από αριστερά θαλλοφόρο της πομπής των Παναθηναίων, που εικονίζεται στον λίθο IX της βόρειας ζωφόρου.

Τα υπόλοιπα οκτώ θραύσματα τοποθετήθηκαν προσωρινά σε ειδική προθήκη στην Αίθουσα του Παρθενώνα, από την οποία θα αποσυρθούν κάποια στιγμή για να μελετηθούν σε συνάρτηση με άλλα τμήματα του γλυπτού διακόσμου του μεγάλου ναού, είτε αυτά βρίσκονται στον εκθεσιακό τους χώρο, είτε φυλάσσονται στις αποθήκες του Μουσείου Ακρόπολης.

Η υποδοχή των δέκα θραυσμάτων πραγματοποιήθηκε στην εμβληματική Αίθουσα του Παρθενώνα, με την παρουσία της Διευθύντριας του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου Άννας Καραπαναγιώτου και του Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού Γιώργου Διδασκάλου.

